

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 71

Tallinn, Toompea

Reede, 13. mai 2016

Algus 10.00, lõpp 12.20

Juhataja: Kalle Palling

Protokollija: Teele Vares

Võtsid osa: Jaak Madison, Aivar Sõerd, Johannes Kert, Juhan Parts, Tanel Talve (Marianne Mikko asendusliige), Maris Lauri, Mart Nutt (Marko Mihkelson asendusliige), Mihkel Raud, Helena Stepanov, Epp-Mare Kukemelk (pressinõunik), Peeter Ernits (põhiseaduskomisjoni liige)

Puudusid: Andre Sepp, Andrei Novikov, Martin Repinski, Monika Haukanõmm, Oudekki Loone ja Rein Ratas

Kutsutud: Rahva Ühtsuse Erakonna esindajad Priit Kuld, Kristiina Ojuland, Hanno Karlson, siseministeeriumi korrakaitse- ja migratsioonipoliitika aseksler Raivo Küüt (2. päevakorrapunkti juures)

Päevakord:

2. Rahva Ühtsuse Erakonna kollektiivne pöördumine: pagulaste sundkvootide alusel vastuvõtmisest keeldumisest.

2. Rahva Ühtsuse Erakonna kollektiivne pöördumine: pagulaste sundkvootide alusel vastuvõtmisest keeldumisest.

Komisjoni esimees **K. Palling** tutvustas päevakorrapunkti kajastamist protokollis: komisjoni liikmete seisukohavõttud on nimelised ning kajastatakse arutelukäik. K. Palling selgitas, et arutusele tuleb RÜE kollektiivne pöördumine Riigikogule. Esmalt tutvustab pöördumise sisu RÜE esindaja ning peale seda on siseministeeriumi esindajal võimalik kommenteerida. RÜE esindaja tõi välja, et kollektiivne pöördumine sai 19 000 allkirja ning see näitab teema olulisust. Allkirju koguti vabatahtlike abiga eelmise aasta maikuust kuni selle aasta jaanuari keskpaigani, pärast mida anti pöördumine üle Riigikogu esimehele. Pöördumise tekst pandi kokku eelmise aasta maikuus, kuid pärast seda on toimunud palju. Esialgselt oli tegemist vaid sotsiaalmajandusliku poolega, kuid pärast seda lisandus julgeolekuoht.

RÜE esindaja tõi välja nõuded, mida võiks pöördumisele lisada:

- Taastada Eestis sõjaväeline piirivalve ja piirkontroll ning koos mitmete Ida-Euroopa valitsustega peaksime keelduma kvoodipoliitikast.
- Referendumi või rahvahääletuse läbiviimine, Riigikogu pädevuses on see korraldada.
- Väga palju on võrreldud praegust ajaperioodi fosforiidisõjaga – võõraste sisse toomine. Kvoodid on esimeseks sammuks islami invasioonile.
- Viimase Euroopa Komisjoni ettepanekuga soovitakse määrata trahv liikmesriikidele, kes pagulasi vastu võtta ei soovi. RÜE ei ole erakonnas selle temaga piisavalt jõudnud tegeleda. RÜE esindaja tõstas küsimuse, kas sellises ELis tahame üldse olla.

K. Palling selgitas, et EL asjade komisjon on pagulasküsimusega tegeleenud viimase aasta jooksul väga põhjalikult. Seda küsimust on arutatud oluliselt tähtsa riikliku küsimusena suures saalis, EL asjade komisjoni istungitel ning viimati EL asjade komisjoni korraldatud mõttehommikul, kus osalesid Vabariigi President, valitsuse ja erinevate mittetulundusühingute esindajad. Pagulaste vastuvõtmise kohta on ELAK teinud kahel

korral otsuse 12. juunil ja 18. detsembril 2015, kus otsustati, et Eesti nõustub vaid vabatahtlikkuse alusel pagulasi vastu võtma. Lisaks tõi esimees välja, et istungil saab komisjon seisukoha kujundada vaid pöördumises olevatel teemadel, aga mitte RÜE esindaja poolt istungil lisaks välja toodud küsimusi.

Siseministeeriumi esindaja märkis, et valitsus lähtub põgenike küsimuses tegevuskavast, mille põhiline printsiip on, et inimesi kes on hätta sattunud, tuleb aidata ning abipakkumise käigus peame tagama Eesti turvalisuse. Neid kahte printsiipi ühildades on tegevuskava ja selle ellu viimine üles ehitatud. Täna on pagulaste vastuvõtmise number maksimaalselt 550 inimest kahe aasta jooksul. Muid numbreid ei ole. Protseduur on Eesti jaoks äärmiselt oluline. Vaja on luua turvaline keskkond, samas ei tohiks nendest inimestest tekkida ohtu meie julgeolekule. Kõik need isikud, kellele kaitset anname, paigutame mitte keskustesse vaid viime konkreetsetesse elupaikadesse.

Eesti valmisolek ajas kasvab ning on oluline, et inimesed keskkonnas paremini sulanduks. Ja hakkaks ka ühiskonnale kasu tooma. Eesti püüab teha vastupidiselt Rootsi praktikale, kus võetakse vastu palju inimesi, paigutatakse nad keskustesse ning taotlust menetletakse poolteist aastat ja siis otsustatakse, kas inimene saab kaitset. Eesti läheb kohapeale, viib läbi intervjuud ja turvakontrolli. Kui on väiksemgi oht, siis me keeldume. Intervjuusid teevad kaitsepolitsei, sotsiaalministeerium, politsei- ja piirivalveamet. Kreekast oleme vastu võtnud 19 inimest, ning andnud 9 keelduvat vastust. Itaalias on olnud 8 keelduvat otsust. Praegusel hetkel ollakse aktiivses faasis, et saavutada Itaaliaga sama konstruktiivne mehhanism nagu Kreekas, et meeskond saaks sinna minna ja vajalikud protseduurid läbi viia. EL-Türgi kokkuleppe valguses on Türgis meie sideohvitser, oleme saanud 16 toimikut, mille menetlemine siin käib. Protseduur saab olema samasugune. Eestis kontrollitakse ka partnerandmebaase ja alles siis tehakse otsus. Rütm on 20-30 inimest kuus, kuidas see õnnestub on iseasi. Selline on Eesti vastuvõtuvõimekus.

M. Raud küsis RÜE esindajalt, mida tähendab viimasel ajal poliitikas kasutatav sõna „mass“, nt. massimmigratsioon ja massimeeleavaldus. Palju oli Riigikogu ees korraldatud massimeeleavaldusel osalejaid? Millisel juhul räägime massimmigratsioonist? M. Raud tundis ka huvi Eesti piirile tara ehitamise kohta. Kus see paiknema hakkaks, kui kõrge see oleks, mis materjalist võiks see olla ja kui palju selle ehitamine võiks RÜE esindaja hinnangul maksma minna?

RÜE esindaja vastas, et 14. oktoobril 2015 oli Toompeal hinnanguliselt 3000 inimest, kuid inimeste arv muutus päeva jooksul ning õhtul võis olla 200 inimest. Tammsaare pargis 6. juunil toimunud meeleväljendusel osalenute kohta täpseid andmeid ei ole. Tara osas tuleks teistelt riikidelt eeskujult võtta. Piiri ei ole endiselt korda tehtud ning inimesed saavad seda ebaseaduslikult ületada.

T. Talve esitas küsimuse SIMi esindajale. RÜE pöördumises väidetakse, et vastuvõetavate pagulaste taustauuring on puudulik. Samas on Talve aru saanud, et Eesti uurib väga põhjalikult taustu.

Siseministeeriumi esindaja vastas, et Eesti jaoks on olulised kaks põhiprintsiipi. Abivajajaid tuleb aidata, samas ei saa enda julgeolekuga riskida. Kui tekib mingigi kahtlus, siis Eesti inimest vastu ei võta. Infot saadakse erinevatelt partnerorganisatsioonidelt ning andmebaasidest.

J. Madison soovis teada kui palju keskmiselt kulub ühe toimiku läbitöötamiseks töötunde. Siseministeeriumi esindaja jäi vastuse võlgu. Kohapeal on maksimaalselt 15 inimest ühes riigis ning intervjuusid tehakse üks päev. Täpseid andmeid võib eraldi vaadata ning hiljem kirjalikult vastata.

J. Jaanson tundis huvi, millele tuginedes RÜE väidab, et kvoodid on ebaseaduslikud ja ahistavad. Mis need argumendid on.

RÜE esindaja vastas, et tegemist on emotsionaalse teemaga. Rahvaküsitlused näitavad, et rahvas on vastu sellisele poliitikale. RÜE ei ole vastu sellisele poliitikale, mida on Eesti ajanud alates 1996. aastast. Murekohaks on Euroopa Komisjoni ettepaneku õiguslik pool ning sundkvoodid.

RÜE esindaja soovis K. Pallingult teada, missugusele õiguslikule alusele Euroopa Komisjon

tugineb rändeküsimuste lahendamisel?

K. Palling vastas, et ümberpaigutamise ettepaneku õigusliku alusena tugineb Euroopa Komisjon Euroopa Liidu toimise lepingu artiklile 78 lõige 3, mis sätestab, et kui ühes või mitmes liikmesriigis tekib kolmandate riikide kodanike ootamatu sissevoolu tõttu hädaolukord, võib nõukogu võtta Komisjoni ettepaneku põhjal vastu ajutisi meetmeid asjaomase liikmesriigi või asjaomaste liikmesriikide toetamiseks. Nõukogu teeb otsuse pärast konsulteerimist Euroopa Parlamendiga.

K. Palling tundis huvi, mille vastu inimesed täpsemalt olid kui nad RÜE pöördumisele allkirja andsid.

RÜE esindaja vastas, et inimeste motiivid olid erinevad. Mõned lugesid pöördumise läbi, mõned andsid ilma lugemata allkirja. Ühest vastus ei ole.

K. Palling tundis huvi, kas RÜE kavatseb kõigile 19 000 allkirja andnule vastata, et Eestil ei ole plaanis seniseid seisukohti rändeküsimuses muuta ning Eesti on alati toetanud vabatahtlikku pagulaste vastu võtmist? Me ei saa öelda, et Eestis on teistsugune lähenemine. Seetõttu on palve see info edastada 19 000 allakirjutanule. Siis on neil kindlus, et nende häält on võetud kuulda. 19 000 väärivad vastust, et ELAK jääb oma seisukohale kindlaks

RÜE esindaja vastas, et inimestele on teada antud, et täna toimub selline koosolek. Kindlasti tehakse pressiteade. Mis puudutab sundkvoote või vabatahtlikkust, siis selle osas avaldas RÜE esindaja arvamust, et 550 on vabatahtlik sunni viisiline kvoot ja sellest saab igauks aru. J. Madison kommenteeris, et valitsusele antud mandaadis on öeldud, et eelistame vabatahtlikkuse alusel üksteise abistamist. Siseministrite nõukogus hääletati sellel teemal, Eesti hääletas ettepaneku poolt, samas mõned riigid hääletasid ka vastu. J. Madison märkis, et tema oleks vastu hääletanud. Kuid kuna tegu oli kvalifitseeritud hääletamisega nõukogus, siis vastuhääletanud riikidele on otsus kohustuslik. Kui siseminister oleks vastu hääletanud, siis oleks meil ikkagi kohustus tekkinud. Tõde on siin kuskil vahe peal, sest tegemist ei ole täieliku vabatahtlikkusega.

K. Palling selgitas, et Eesti ei ole nõustunud sundkvootidega. 10 inimest, kes alustavad Eestis uut elu ei saa pidada massiks. Tuleks lõpetada rahva hullutamine ja valeinformatsiooni andmine. Need ei sobitu avalikku debatti, kus peaks võitma argumentid. Inimesi peab teavitama Eesti ametlikust seisukohast põgenikke vastuvõtmise küsimuses.

RÜE esindaja tegi ettepaneku kaaluda pagulaste küsimuses referendumit korraldamist.

K. Palling märkis, et komisjon võtab selle ettepaneku teadmiseks.

Otsustati:

2.1 Eesti ei ole kunagi toetanud ega hakka toetama pagulaste vastuvõtmise sundkvoote (konsensus).

Kalle Palling
Juhataja

Teele Vares
Protokollija

Väljavõtte õige
Piret Valler